

УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ЦЕНТР РЕФОРМ

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА

Блок запитань з загальнонаціонального опитування

Вибірка: 2314 осіб
Грудень 2002 р.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема дослідження. Поінформованість та ставлення населення України до новітніх соціально-економічних та демократичних процесів.

Мета дослідження. З'ясування поінформованості та ставлення дорослого населення України до реформи сільського господарства, земельної реформи, реформи сектору енергетики, пенсійної реформи, охорони довкілля, розвитку малого і середнього бізнесу, прав виборців та протидії корупції, а також впізнаваності окремих інформаційних продуктів УОЦР.

Виконавець. Опитування проводила компанія "Психологічний Сервіс Центр ДОМ", підрозділ «~ing Division» (мережа збору даних).

Підготовка опитувальника. Експертизу опитувальника проводили спільно фахівці компанії SC DOM та Українського освітнього центру реформ. Пілотажне опитування 15 осіб було проведено 6 грудня в м. Києві.

Польовий етап дослідження. Опитування проводилося 9-17 грудня 2002 року. Під час дослідження було опитано 2314 осіб, що репрезентують доросле (старше 18 років) населення України за параметрами статі, віку, розміру населеного пункту, регіону. Для опитування було використано всеукраїнську мережу інтерв'юєрів компанії SC DOM, що складається з 26 координаторів (в кожній області і окремо в Києві) та 320 інтерв'юєрів. Опитування на місцях організовували місцеві координатори. Перед опитуванням проводився інструктаж. В опитуванні були задіяні 132 інтерв'юєри.

Методика. Опитування проводилось в усіх регіонах України, поквартирним опитуванням методом персонального інтерв'ю. Всі запитання були закриті. Запитання та варіанти відповідей зачитувались респонденту, після чого інтерв'юєр робив відповідну позначку в анкеті. Для деяких питань використовувались картки, які передавались респонденту.

Вибірка. Під час дослідження було опитано 2314 осіб, що репрезентують доросле (старше 18 років) населення України за параметрами статі та віку. Похибка вибірки для всієї України не перевищує 3%. Загальна вибірка була розподілена за регіонами та населеними пунктами (по 3 на кожен область) пропорційно до розподілу загального населення України в цих населених пунктах. Для опитування використовувалася багатоступенева вибірка. На першому ступені було відібрано населені пункти за кількістю населення. В кожній області опитування проводилось в обласному центрі, одному місті з населенням до 100 тис. та одному селі, відібраних випадковим чином. На наступних етапах, згідно схеми маршрутизації, в кожному населеному пункті обирались райони, вулиці, будинки і квартири, в яких проводилося опитування. При опитуванні відбувалося квотування кількості опитуваних за статтю та віком. Для формування вибірки використовувались дані Державного комітету статистики України за 2000 рік щодо наявного населення України та його територіального розподілу.

Контроль якості даних. Контроль якості даних було проведено шляхом 1) телефонного прозвону опитаних та інспекційного (поквартирного) відвідування контролерів, із з'ясуванням факту опитування, його відповідно встановленій процедурі, його тривалості, точності фіксації відповідей; 2) проведенням логічного та статистичного контролю заповнених анкет координаторами на місцях та співробітниками SC DOM на введених в електронний масив даних. Суттєвих порушень не виявлено.

ЗАПИТАННЯ З АНКЕТИ

ПОІНФОРМОВАНІСТЬ ПРО ПЕНСІЙНУ РЕФОРМУ

Наскільки ви поінформовані про пенсійну реформу в Україні?

1. Добре поінформований
2. Погано поінформований
3. Нічого про це не знаю
4. Важко сказати

Наскільки вас цікавить інформація про пенсійну реформу в Україні?

1. Дуже цікавить
2. Цікавить певною мірою
3. Не цікавить взагалі
4. Важко сказати

ПЕРСОНІФІКОВАНИЙ ОБЛІК

Нещодавно в Україні було запроваджено персоналізований облік внесків до Пенсійного фонду. Це означає, що для кожного працівника ведеться облік, скільки часу він працював, яку заробітну платню отримував та скільки за нього сплачено пенсійних внесків. Чи знаєте ви про це?

1. Так, знаю
2. Ні, не знаю
3. Важко сказати

НАКОПИЧУВАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

В новій державній пенсійній системі частина ваших обов'язкових пенсійних внесків буде перераховуватися на накопичувальний рахунок. В результаті, пенсія буде більше відповідати вашому стажу роботи та внескам з заробітної платні. Крім того, поки ви не вийшли на пенсію, ці кошти будуть інвестовані, і на них нараховуватимуться відсотки. Чи знаєте ви про це?

1. Так, знаю
2. Ні, не знаю
3. Важко сказати

Чи підтримуєте ви це?

1. Так, підтримую
2. Скоріше так
3. Скоріше ні
4. Ні, не підтримую
5. Важко сказати

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

Незабаром в Україні планується прийняти закон про недержавні пенсійні фонди. Громадяни зможуть робити внески на приватні пенсійні рахунки, а потім отримувати пенсію додатково до державної пенсії. Чи знаєте ви про це?

1. Так, знаю
2. Ні, не знаю
3. Важко сказати

Чи підтримуєте ви це?

1. Так, підтримую
2. Скоріше так
3. Скоріше ні
4. Ні, не підтримую
5. Важко сказати

Чи хотіли б ви відкрити для себе приватний пенсійний рахунок? (1 відповідь)

1. Так, хотів би і збираюсь це зробити
2. Так, хотів би, але не знаю, як це зробити
3. Так, хотів би, але не маю фінансової можливості
4. Не хотів би
5. Вже маю такий рахунок
6. Важко сказати

ПЕНСІЙНИЙ ВІК

Який з цих варіантів влаштовує вас більше: (1 відповідь)

1. Вихід на пенсію у загально встановленому віці із звичайним розміром пенсії
2. Вихід на пенсію пізніше загально встановленого віку, але з отриманням більшої пенсії
3. Важко сказати

ПОІНФОРМОВАНІСТЬ ПРО ПЕНСІЙНУ РЕФОРМУ

Стосовно поінформованості про пенсійну реформу, 52% респондентів відповіли, що вони погано поінформовані з цього питання, тобто певна інформація є, але вона сприймається як явно недостатня; 23,81% респондентів взагалі нічого про це не знають, і лише 18,41% вважають себе добре поінформованими.

Таблиця 1. Поінформованість про пенсійну реформу загалом.

Наскільки ви поінформовані про пенсійну реформу в Україні?

	Частота	% до всіх	% до відповідей
Добре поінформований	426	18.41	18.41
Погано поінформований	1225	52.94	52.94
Нічого про це не знаю	551	23.81	23.81
Важко сказати	112	4.84	4.84
Загалом	2314	100	100

Діаграма 1.

Розподіл респондентів за віком показує, що найбільш поінформованими з питань пенсійної реформи є респонденти від 55 років (серед цієї вікової категорії, 43,29% вважають, що вони є добре поінформованими); менш поінформованими є представники вікової групи 35-55 років (серед них добре поінформованих – 36,94%); найменш поінформованими є представники більш молодих вікових груп.

Таблиця 2. Поінформованість про пенсійну реформу. Віковий аспект.

Наскільки ви поінформовані про пенсійну реформу в Україні?

	До 25 років	25-35 років	35-55 років	Більше 55
Добре поінформований	8,47	11,29	36,94	43,29
Погано поінформований	14,99	17,04	40,79	27,19
Нічого про це не знаю	31,09	20,55	30,55	17,82
Важко сказати	15,18	14,29	42,86	27,68
Загалом	17,63	16,68	37,74	27,95

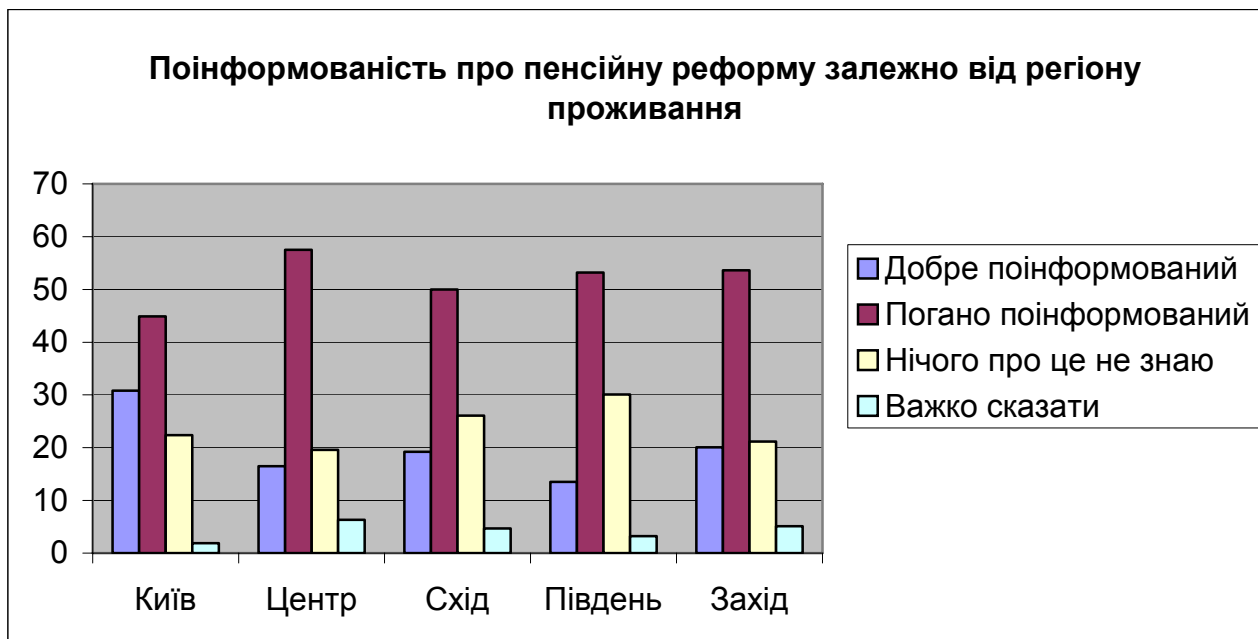
Стосовно регіонального розподілу, то найбільш поінформованими є мешканці Києва – 30,8%, далі йдуть Західний та Східний регіони (20,1 та 19,2% відповідно обрали відповідь “добре поінформований”); нарешті, найнижчий рівень поінформованості – в Південному регіоні (лише 13,5% вважають себе добре поінформованими з цього питання).

Таблиця 3. Поінформованість про пенсійну реформу. Регіональні відмінності.

Наскільки ви поінформовані про пенсійну реформу в Україні?

	Київ	Центральний регіон	Східний регіон	Південний регіон	Західний регіон
Добре поінформований	30,8	16,5	19,2	13,5	20,1
Погано поінформований	44,9	57,5	50,0	53,2	53,6
Нічого про це не знаю	22,4	19,6	26,1	30,1	21,2
Важко сказати	1,9	6,3	4,7	3,2	5,1
Загалом	100	100	100	100	100

Діаграма 2.

Интерес до пенсійної реформи висловлюють 80,34% респондентів. Втім, 50,48% цікавиться цим питанням «певною мірою», у той час як 29,86% респондентів це питання дуже цікавить.

Таблиця 4. Інтерес до інформації про пенсійну реформу

Наскільки Вас цікавить інформація про пенсійну реформу в Україні?

	Частота	% до всіх	% до відповідей
Дуже цікавить	691	29.86	29.86
Цікавить певною мірою	1168	50.48	50.48
Не цікавить взагалі	311	13.44	13.44
Важко сказати	144	6.22	6.22
Загалом	2314	100	100

ПЕРСОНІФІКОВАНИЙ ОБЛІК

Про запровадження персоналізованого обліку відрахувань до Пенсійного фонду в Україні знають 53,3% респондентів (це запитання формулювалося в опитувальнику з поясненням, що означає персоналізований облік: "для кожного працівника ведеться облік, скільки часу він працював, яку заробітну платню отримувал і скільки за нього сплачено пенсійних внесків").

Таблиця 5. Поінформованість про персоналізований облік.

Нещодавно в Україні було запроваджено персоналізований облік внесків до Пенсійного фонду. Це означає, що для кожного працівника ведеться облік, скільки часу він працював, яку заробітну платню отримувал і скільки за нього сплачено пенсійних внесків. Чи знаєте Ви про це?

	Частота	% до всіх	% до відповідей
Так	1234	53,33	53,33
Ні, не знаю	942	40,71	40,71
Важко сказати	138	5,96	5,96
Загалом	2314	100,00	100,00

ОБОВ'ЯЗКОВА НАКОПИЧУВАЛЬНА СИСТЕМА

Запитання стосовно поінформованості та підтримки обов'язкового накопичувального компоненту нової пенсійної системи ставилося з поясненням його суті:

"У новій державній пенсійній системі частина Ваших обов'язкових пенсійних відрахувань буде перераховуватися на накопичувальний рахунок. У результаті, пенсія буде більше відповідати Вашому стажу роботи і внескам з заробітної платні. Крім того, поки ви не вийшли на пенсію, ці кошти будуть інвестовані і на них нараховуватимуться відсотки. Чи знаєте Ви про це?"

Позитивну відповідь щодо поінформованості дали 43,39% опитаних, не знають про це 49,14%; ще 7,48% не визначилися з відповіддю. Більшість респондентів схильна підтримувати цей аспект реформи: сума позитивних відповідей «так» і «скоріше так» - 63,88%.

Таблиця 6. Поінформованість про загальнообов'язковий накопичувальний компонент пенсійної системи

У новій державній пенсійній системі частина Ваших обов'язкових пенсійних відрахувань буде перераховуватися на накопичувальний рахунок. У результаті, пенсія буде більше відповідати Вашому стажу роботи і внескам з заробітної платні. Крім того, поки ви не вийшли на пенсію, ці кошти будуть інвестовані і на них нараховуватимуться відсотки. Чи знаєте Ви про це?

	Частота	% до всіх	% до відповідей
Так	1004	43,39	43,39
Ні, не знаю	1137	49,14	49,14
Важко сказати	173	7,48	7,48
Загалом	2314	100,00	100,00

Таблиця 7. Підтримка загальнообов'язкового накопичувального компоненту пенсійної системи

Чи підтримуєте Ви це?

(Запитання ставилося після попереднього пояснення – див. попередню таблицю)

	Частота	% до всіх	% до відповідей
Так, підтримую	717	30,99	30,99
Скоріше так	761	32,89	32,89
Скоріше ні	117	5,06	5,6
Ні, не підтримую	109	4,71	4,71
Важко сказати	610	26,36	26,36
Загалом	2314	100,00	100,00

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

Запитання стосовно поінформованості та підтримки недержавного пенсійного страхування також ставилося з поясненням його суті:

"Незабаром в Україні планується прийняти закон про недержавні пенсійні фонди. Громадяни зможуть робити внески на приватні пенсійні рахунки, а потім отримувати пенсію додатково до державної пенсії. Чи знаєте Ви про це?"

Про такий проект відомо 37,77% респондентів; 54,28% не знають про запровадження недержавного пенсійного страхування. Позитивно ставляться до запровадження недержавного пенсійного страхування 48,62% респондентів (сума частот «так» та «скоріше так»), 23,94% респондентів схильні до негативного ставлення (сума частот «ні» та «скоріше ні»); 27,44% не визначилися з відповіддю.

Таблиця 8. Поінформованість про добровільний компонент пенсійної системи

Незабаром в Україні планується прийняти закон про недержавні пенсійні фонди. Громадяни зможуть робити внески на приватні пенсійні рахунки, а потім отримувати пенсію додатково до державної пенсії. Чи знаєте Ви про це?

	Частота	% до всіх	% до відповідей
Так, знаю	874	37.77	37.77
Ні, не знаю	1256	54.28	54.28
Важко сказати	184	7.95	7.95
Загалом	2314	100.00	100.00

Таблиця 9. Підтримка добровільного компоненту пенсійної системи

Чи підтримуєте Ви це?

(Запитання ставилося після попереднього пояснення – див. попередню таблицю)

	Частота	% до всіх	% до відповідей
Так, підтримую	509	22.00	22.00
Скоріше так	616	26.62	26.62
Скоріше ні	269	11.62	11.62
Ні, не підтримую	285	12.32	12.32
Важко сказати	635	27.44	27.44
Загалом	2314	100.00	100.00

Кожен п'ятий респондент (20,65%) висловив бажання мати персональний пенсійний рахунок, при цьому не наголошуючи на фінансових обмеженнях (сума відповідей "вже маю такий рахунок" – 1,34%, "так, хотів би і збираюся це зробити" – 5,83%, "так, хотів би, але не знаю, як це зробити" – 13,48%). Решта респондентів зазначили, що не мають фінансової можливості (27,96%), не хотіли б (варіант відповіді без зазначення причин – 25,67%). При цьому четверта частина респондентів (25,71%) не визначилася з відповіддю.

Таблиця 10. Бажання мати власний пенсійний рахунок

Чи хотіли б Ви відкрити для себе персональний пенсійний рахунок?

	Частота	% до всіх	% до відповідей
Так, хотів би і збираюся це зробити	135	5,83	5,83
Так, хотів би, але не знаю, як це зробити	312	13,48	13,48
Так, хотів би, але не маю фінансової можливості	647	27,96	27,96
Не хотів би	594	25,67	25,67
Вже маю такий рахунок	31	1,34	1,34
Важко сказати	595	25,71	25,71
Всього	2314	100	100

ПЕНСІЙНИЙ ВІК

Кількість прибічників 1) виходу на пенсію у загальностановленому віці зі звичайним розміром пенсії (37,60% респондентів) та 2) виходу на пенсію пізніше загальностановленого віку, але з одержанням більшої пенсії (36,34% респондентів) є практично рівним. При цьому варто зауважити, що чверть респондентів не визначилась з відповіддю на це запитання.

Таблиця 11. Який з цих варіантів влаштовує Вас більше?

	Частота	% до всіх	% до відповідей
Вихід на пенсію у загальностановленому віці зі звичайним розміром пенсії	870	37.60	37.60
Вихід на пенсію пізніше загальностановленого віку, але з одержанням більшої пенсії	841	36.34	36.34
Важко сказати	603	26.06	26.06
Загалом	2314	100.00	100.00

Діаграма 3.

